

Nr. 06 | Juni 2008 |
30ste jaargang
verschijnt niet in augustus
P 408.654

Expo '58

Afgiftekantoor : 1050 Brussel 5
Verantw. uitgever en afzendadres :
G. Liagre, Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Rechtsverkrachting i.p.v. rechtsbetrachting	p. 3
Over tolerantie en gewetensvrijheid gesproken	p. 3

In het vizier : Expo 1958

Protestants Paviljoen	p. 4
Interviews	p. 8

Uit de coördinaties

Volwassenenvorming	p. 10
Op Vrije Voeten	p. 11
Ik help een kind	p. 12
Jezus en de Rabbijnen	p. 13

Faculteit

Hebraica Veritas	p. 14
Bonhoeffer Symposium	p. 14
Cultuur en Evangelie voor theologiestudenten	p. 14
Einde colleges academisch jaar	p. 14

Column

God of het heelal ?	p. 15
---------------------	-------

Van hier en daar

Hoger Instituut voor Protestantse Godsdienstwetenschappen	p. 15
Brochure "Waarom niet?"	p. 16
Wilt u meewerken aan de Kirchentag in Bremen ?	p. 16
De mirakels van Benny Hinn	p. 18

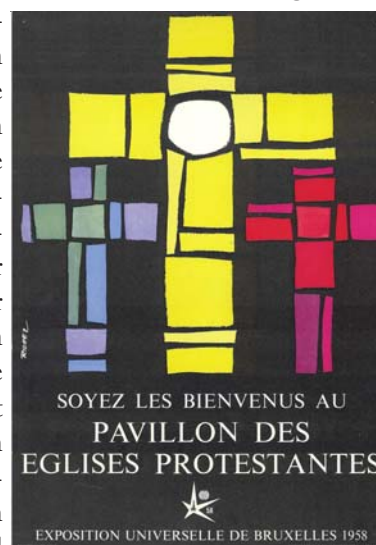
Aankondigingen

Midweek voor seniorenrechtparen	p. 17
Symphonie Royale rond het orgel van de Expo '58	p. 18
Interessante en gratis aanbieding van het VBG !	p. 19

Protestantse Omroep	p. 20
---------------------	-------

Uit de redactie

Opnieuw wisselden "Kerkmozaïek" en "Mosaïque" plannen uit. Dit keer over vijftig jaar "Expo '58", de wereldtentoonstelling in 1958. Toen we ons er in verdiepten, bleken heel wat mensen sterke en goede herinneringen te hebben aan die jaren. De jongeren van toen genieten nu van hun pensioen. Hoe waren die jaren? Zijn verwachtingen uitgekomen? En welke bijdrage leverden protestanten aan de Expo van 50 jaar geleden? Dr. Guy Liagre schrijft over het protestants paviljoen, dat toen mede door de inzet van dominee Pieter Fagel werd gerealiseerd. Het was "een van de grootste initiatieven van het Nederlandstalige protestantisme in Brussel in de tweede helft van de twintigste eeuw". Aan het woord komen ook de protestantse bezoekers van de Expo. De herinneringen lijken als van gisteren.

En natuurlijk zijn er ook de artikelen die verhalen van de veelkleurige activiteiten in en rond onze kerk. In onze beleving is de vorige "Kirchentag" net afgelopen, maar de volgende is alweer in voorbereiding. U kunt meedoen! Marius en Rina Joosten vertellen in het kort over het "als koppel en als persoon werken aan je huwelijk". Zij zijn al vele jaren betrokken bij de *Stichting Protestants Marriage Encounter*. Op Vrije Voeten roept in dit nummer op tot inschrijving van de *Kap kampen* en vertelt ons ook over het thema "vriendschap". Professor Tomson schrijft in zijn twaalfde aflevering van "Jezus en de rabbijnen" over "Jezus bij de dieren". Ook treft u nieuws aan van het studiefonds "Ik help een Kind". Dominee Ketelaar schrijft in aansluiting op het vorige nummer van Kerkmozaïek in haar column over "God of het heelal". In "Schriftwerk" wordt de positie van de vreemdeling in het verhaal van Sodom en Gomorra verbonden met de UNO dag voor de vluchtelingen op 21 juni. En *Motief* brengt u op de hoogte van komende en uitdagende programma's. En dan is deze opsomming nog niet eens compleet! Veel plezier met deze Kerkmozaïek.

Namens de redactie,
Ruud FOPPEN.

Rechtsverkrachting i.p.v. rechtsbetrachting

Genesis 18 en 19

Voorafgaand aan het verhaal van de verwoesting van Sodom en Gomorra komen drie vreemdelingen bij Abraham op bezoek. Abraham bewijst hen op een royale, koninklijke wijze gastvrijheid. Achteraf bleek hij engelen, ja de Heer zelf te hebben geherbergd! Na hun bezoek aan Abraham trekken de drie richting Sodom. Ze dalen af om een onderzoek in te stellen (als onderzoeksrechters) naar het onrecht waarvoor Sodom zo bekend stond. Maar Abraham ging voor een van de drie vreemdelingen staan, degene namelijk die de rol van JHWH speelde. Pro Deo – voor God pleitte hij voor het behoud van de stad omwille van Lot en de zijnen. Hij hield een intens, volgehouden en gewaagd pleidooi. Tot zes keer toe pleitte hij als Pro Deo advocaat ten behoeve van de rechtvaardigen in Sodom, maar de zevende keer liet hij open aan God.

Ondertussen zat Lot in de poort in Sodom. Aan de ene kant dreef Lot wel mee op de golven van de vruchtbare en welvarende conjunctuur in Sodom en Gomorra, aan de andere kant bleef hij toch een vreemde eend in de bijt. Hij had toch een iets andere mentaliteit. De Tora had zijn geweten toch een beetje gevormd. Ook hij doet, net als Abraham, er alles aan om de twee overgebleven 'vreemde wezens' gastvrij te ontvangen en hen veilig in zijn huis onder te brengen! Maar de Sodomieten hebben het allemaal in de gaten en willen dit niet. Ze bedreigen Lot en eisen de vreemdelingen op om hen te verkrachten! Lot staat met heel zijn hebben en houden in voor zijn gasten, als het moet met zijn twee dochters – hoe aanstotelijk dat in moderne oren ook is – ja, met zichzelf! Maar dan gaat het mis. Zolang Lot zich aanpaste naar de mentaliteit van de Sodomieten, was hij acceptabel, maar nu komt de aap uit de mouw en zal hij er zelf ook van lusten: *'We zullen nu jou meer kwaad doen dan die boden: Sodemieter op!'* (naar Gen.19:9)

De zonde van Sodom is overduidelijk aangetoond. Sodom is niet bereid om broederlijk rechtvaardig haar welvaart te delen met de vreemdeling en de vluchteling. Haar boosheid is de ongastvrijheid en haar lot derhalve de ondergang! Het tegenovergestelde van gastvrijheid is niets minder dan verkrachting, rechtsverkrachting en Thoraverkrachting. (Tussen haakjes: hoe dwaas om dit verhaal met homoseksualiteit in verband te brengen!) Waar zijn de kerken en de mensen die zich ten volle Pro Deo inzetten voor de rechten van de vreemdeling en de vluchteling?

Ds. Marc LOOS, predikant in Gent-Noord.

UNO-dag voor de vluchtelingen : 21 juni 2008

Pro Deo of niet : Advocaten, doe vreemdelingen recht !

Dit jaar wordt campagne gevoerd en aandacht gevraagd voor een kwaliteitsvolle en betaalbare rechtsbijstand voor vluchtelingen en nieuwe migranten.

Op meer dan 20 plaatsen zijn initiatiefnemers aan de slag om een lokale kerkasielwake op die dag voor te bereiden.

Over tolerantie en gewetensvrijheid gesproken...

Religieuze tolerantie heeft twee kanten. Enerzijds het recht om godsdienstige opvattingen aan te hangen. Anderzijds het

recht om ze achter zich te laten. Tolereren sommige landen diverse religieuze opinies, de overgang van de ene naar de andere godsdienst is problematischer. Er is ook de worsteling tussen respect voor de rechten van de religieuze overtuiging en de rechten van het individu. Een voorbeeld? Een bloedtransfusie weigeren op godsdienstige gronden is een legitiem gewetensrecht. Maar wat indien dit gewetensrecht van ouders botst met de rechten van het kind en de plicht van de samenleving het te beschermen? Welk recht primeert? Bestaat er een hiërarchie van rechten? Een ander voorbeeld. De aanslagen van 11 september 2001 genereerden in westerse landen beschermende maatregelen tegen terroristische aanslagen. Trapt men op vlieghavens echter niet in de valkuil van ongelijke behandeling van mensen uit verschillende etnische, culturele, religieuze of geografische achtergrond? Kofi Annan (toenmalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties) waarschuwde tegen dit gevaar. Pragmatisch veiligheidsbeleid is één ding. Het gevaar hierdoor nieuwe vormen van ongelijkheid te scheppen, de keerzijde. Kofi Annan is, wijzend op dit gevaar, géén antidemocraat of bondgenoot van terroristen. Hij pleit enkel voor waakzaamheid. Opdat het fundament van de gelijkheid van alle mensen niet door contextueel-pragmatische motieven in het gedrang komt. Anders vallen er in de strijd om een veiliger wereld misschien nieuwe slachtoffers. En dat kan nooit de bedoeling zijn.

Dr. Guy LIAGRE

Een notitie over het protestants paviljoen op de Wereldtentoonstelling van 1958

In 1958 vindt in Brussel de grote wereldtentoonstelling plaats. Ook de Nederlandstalige protestanten laten zich hierbij niet onbetuigd. Ze slagen er in om een protestants paviljoen te doen verrijzen. Het wordt later afgebroken en naar Nederland verhuisd, waar het een nieuwe bestemming krijgt. In deze korte notitie lichten we dit weinig bekende initiatief uit de geschiedenis van het Nederlandstalige protestantisme nader toe.

Guy LIAGRE

De eerste sporen

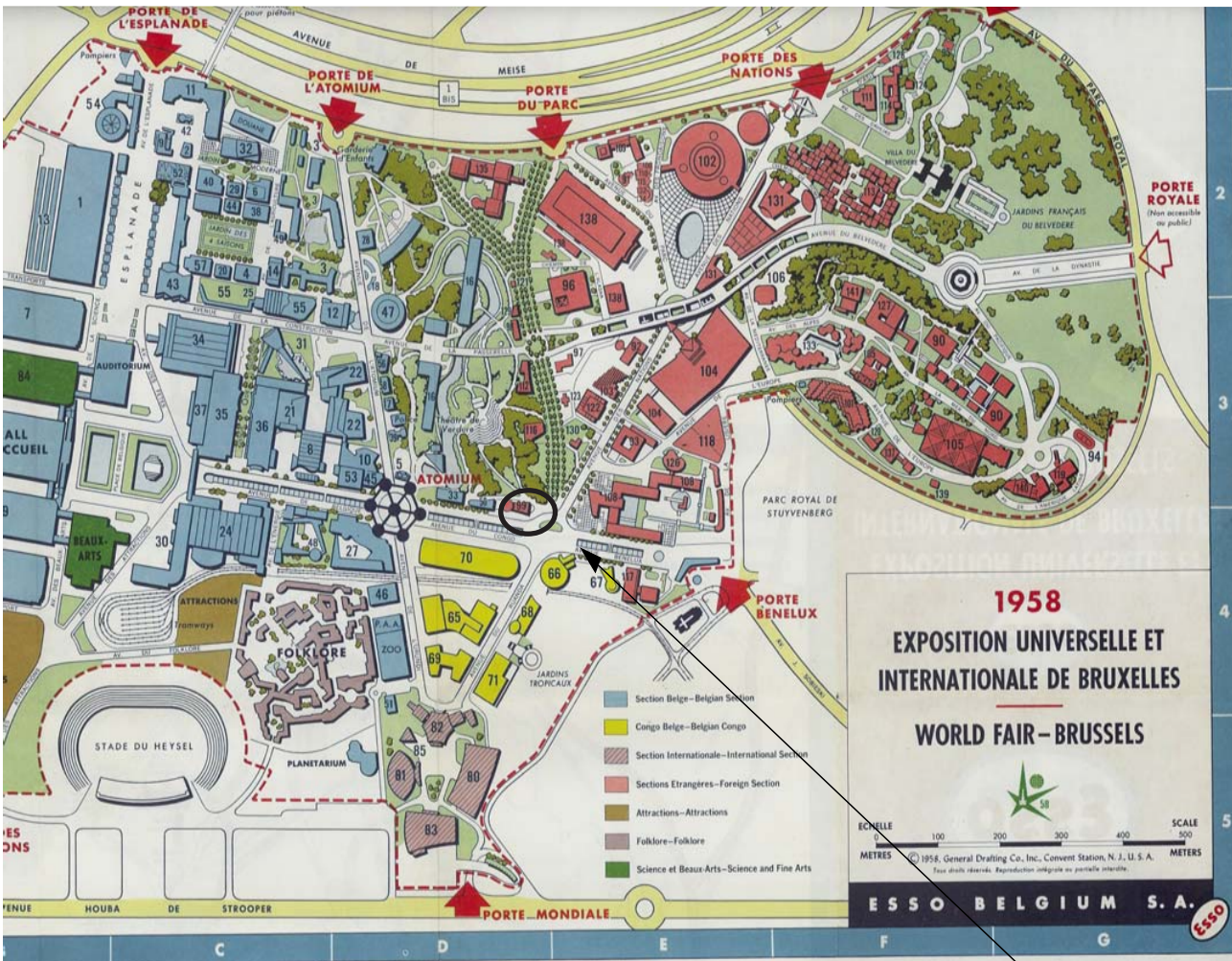
De eerste sporen van protestantse activiteit in verband met de wereldtentoonstelling van 1958, dateren uit 1955. De *Federatie van Protestantse Kerken in België* (dat is een federatief samenwerkingsverband van de grootste protestantse kerken in het land) vormt dat jaar een comité, waarin ook een vertegenwoordiger van het Zendingswerk in Congo en een vertegenwoordiger van het *Belgisch Bijbelgenootschap* zetelen. Het eerste dat men doet is contact opnemen met de *Wereldraad van Kerken* in Genève. Begin juni 1956 is de Brusselse predikant ds. Pieter Fagel van de gemeente aan het Sint-Kathelijneplein voor een eerste voorbereidingsvergadering in Zwitserland. Hij is, zo blijkt uit de *Protestantse Kerkbode* (dat is het maandblad van de Nederlandstalige protestantse kerk van Brussel), lyrisch:

Men verwacht gedurende het halve jaar dat de wereldtentoonstelling zal duren, een toeloop van 30 miljoen mensen. De opzet van deze manifestatie is: te laten zien wat de mens heeft bereikt. Het spreekt vanzelf dat de kerken zich niet afzijdig kunnen houden. (...) En wat doen de protestantse kerken? (....) De commissie meende terecht dat het “wereldprotestantisme” niet mocht ontbreken. In naam van de Wereldraad werd een terrein van 1000 m² gevraagd en verkregen, en wel op een bijzonder centrale plaats, een uitgezocht plekje. Daar willen wij zien verrijzen een kapel met daarbij een tentoonstellingsruimte, geschikt om na afloop van de expositie te worden afgebroken en elders weer te worden opgebouwd ten dienste van een gemeente of van het Belgisch protestantisme in het algemeen.

De plannen zijn groots, maar de Brusselse predikant blijft toch met zijn twee voeten op de grond:

Men kan zich afvragen of het kleine Belgische protestantisme zich niet aan 't vertillen is met dergelijke grote plannen. Maar wij moeten niet te bang zijn. Wij kunnen toch moeilijk in 't geheel niets doen. En als men wat doet moet men het goed doen. Het protestantisme kan slecht of goed voor de dag komen, of geheel afwezig blijven.

Op de plattegrond van de Expo 1958 kreeg het Protestants Paviljoen het nr. 99 mee.

Een tussenweg is er niet. We zullen daarom in geloof wat moeten wagen.

De concrete start van het project

Het is voor de Nederlandstalige Brusselse gemeente geen makkelijke tijd, want dominee Fagel investeert vanaf 1957 een belangrijk deel van zijn tijd aan het verzamelen van fondsen voor de bouw van het protestants centrum.³ Hij doet in die periode ongeveer niets anders. Daar komt nog bij dat de Hongaarse opstand medio 1956 bij de start van de plannen al vertraging veroorzaakt. Midden 1957 is echter definitief duidelijk waar het project heenvoert:

Vlak bij het Atomium, aan de rand van het park, bij de toegang tot de internationale sectie, wordt van staal, aluminium en glas een moderne kerk gebouwd met daarbij een tentoonstellingshal. De gezamenlijke Belgische kerken, in ruime mate geholpen door vele zusterkerken uit het buitenland, zijn bezig hiervoor de nodige fondsen te verzamelen. (...) We zijn nu reeds twee jaar bezig om dat alles voor te bereiden, en er komt nu een jaar waarin wij op velen een beroep zullen moeten doen. Want slechts met veler hulp

zal het gelukken om een waarlijk getuigenis af te leggen op de Wereldtentoonstelling '58.

Op 27 juni 1957 gooit men tijdens een plechtige “eerste steenlegging” de eerste troffel cement in een kuil. Ds. W. Thonger is de redenaar. Architect Calame stelt zijn medewerkers voor, waarna ds. Fagel in gebed voor gaat. Het zou ons veel te ver voeren om in het bestek van een beknopte notitie het hele project stap voor stap te beschrijven, maar het is een gigantisch waagstuk. Dat het paviljoen er uiteindelijk toch komt heeft vooral te maken met het feit dat de Nederlander Pieter Fagel zich niet zomaar uit het lood laat slaan. Ook na een slechte oogst weet hij nog te zaaien. Ondanks beloftes blijkt de *Wereldraad van Kerken* namelijk toch niet met fondsen over de brug te komen. Op het moment dat de grond is gekocht en de eerste steen gelegd, bestaat nog steeds onzekerheid over de financiering van het project. Enige ontspanning komt er pas na twee toezeggingen vanwege de Duitse kerken uit het Rijnland en Westfalen. Voor de rest moet Fagel zich wenden tot Zwitserse, Schotse, Nederlandse, Franse en Deense geloofsgenoten. Na enige aarzeling komen ook de Amerikaanse kerken met fondsen over de brug. Die hulp is noodza-

kelijk, want er is niet minder dan zes miljoen frank nodig. De Belgische kerken stellen zich borg voor een zesde, de rest moet uit het buitenland komen. De enige zekerheid is een toezegging van de Bijbelgenootschappen die een bijbeltentoonstelling plannen en een half miljoen toezeggen. Zowel particulieren als instellingen (in de Brusselse kerk worden steunkaarten en door het vrouwengilde vervaardigde souvenirs verkocht) dragen hun financieel steentje bij. De beste hoop voor de toekomst is het verleden, moet Fagel gedacht hebben op het moment dat hij in maart 1958 schrijft:

Nog zeven weken en de Wereldtentoonstelling gaat open. Dan staat ons prachtige paviljoen gereed om u allen en tienduizenden anderen te ontvangen. Maar nog hebben wij lang niet het nodige bedrag binnen. Weet niet een uwer iemand, die een groot bedrag zou kunnen missen voor dit doel? Hebt u zelf uw bijdragen al gegeven? Nog zeven weken van spanning...

Vrijwilligerswerk

Commissies en sub-commissies zijn misschien de broedplaats van de bureaucratie, maar Fagel beseft dat het zonder ook niet kan. Men dient immers te voorzien in mensen voor kerkdiensten en lezingen, ontvangst en propaganda, vrijwilligers voor het verspreiden van literatuur enz... De methodistische kerk stelt, voor de duur van de tentoonstelling, een appartement in de Marsveldstraat te 1050 Brussel ter beschikking. Het kan dienen als bureau en slaapruimte voor gasten. Dominee Fagel zelf neemt de opleiding van Nederlandstalige gidsen onder leiding van een zekere mevrouw Carp, predikantsvrouw uit de gereformeerde kerk, voor zijn rekening. Richtlijnen moeten er immers zijn en men moet het propagandamateriaal goed leren gebruiken, maar gidsen blijken er door de massale belangstelling snel te

kort.

Een oase vol rust

Als een oase vol vrede en rust staat het kerkje uiteindelijk bij de opening van de tentoonstelling te midden van het bonte gewemel, in de schaduw van het Atomium. De doorzichtige ramen, de open deuren, zij willen het de mensen toeroepen: kom toch ook binnen! Men kan er luisteren naar het prachtige orgel of er een dienst bijwonen. Op de dag van de inwijding van de drie paviljoenen (Bijbelgenootschappen, zending in Congo en het paviljoen van de protestantse kerken), op 20 april 1958, kan men door bemiddeling van het Nederlandse *Interkerkelijk Overleg in Radioaangelegenheden* (IKOR) de dienst zelfs in Nederland volgen. Drie weken later, op 11 mei, komt er ook een rechtstreekse televisie-eredienst. Om genoeg aanwezigen te garanderen, besluit de kerkenraad van de Nederlandstalige protestantse kerk bovendien op bepaalde feestdagen, zoals Hemelvaart, geen dienst in de eigen kerk te houden. Elke vrijdag om 20 uur is er in het paviljoen een "protestants uur" en elke dag een tien minutendienst. Op de eerste verdieping is er een oecumenische tentoonstelling. Heel eenvoudig en sober, maar op een verrassend sprekende wijze, vertoont men er naast een leeuwtafel foto's. Aan de muur slechts één bijbeltekst, in verschillende talen: „Alles is het uwe, doch gij zijt van Christus, en Christus is van God". In de kerkzaal staat ook een orgel, verkregen via de orgelcommissie van de *Nederlandse Hervormde Kerk*. Orgelbouwer Van Vulpen uit Utrecht maakt in een recordtijd een instrument dat men na de expositie, in een Zeeuws kerkje in het rampgebied van 1953 zal herbouwen.

Een overweldigend succes

Het succes van het paviljoen is ronduit overweldigend.

Het overtreft de stoutste verwachtingen. De Expo is één groot feest, met hier en daar nog eens een extra uitschieter. In juni bijvoorbeeld, als H.M. Koningin Juliana en Prins Bernhard op bezoek komen. Of een ander bijzonder belangstellend bezoeker, Z.M. Koning Boudewijn. Zelfs de Duitse Bondskanselier Adenauer maakt een rondgang door de tentoonstelling. Interessant is naast het internationale karakter vooral de oecumenische kant van de zaak. Bezoekers uit de hele wereld komen langs en plaatsen door hun interesse het Belgische protestantisme op de wereldkaart. De kracht van Fagels in de Kerkbode neergepende waarheid is dat ze tot op vandaag (schrijft de predikant) overeind blijft:

“De enorme aandacht die er aan ons paviljoen is gegeven – ook in de Belgische pers – toont aan dat wij als protestanten in België verkeerd

Het Protestants Paviljoen

doen als wij in onze kleine kringetjes besloten leven. Er is veel meer belangstelling voor onze christelijke manier van leven en denken dan wij vermoeden. Wij moeten gezamenlijk de weg vinden om uit het isolement te komen en in de openbaarheid te treden. Wat met dit paviljoen gelukt is moet op de een of andere wijze ook voortzetting kennen.”

Het einde van de tentoonstelling

Het slot van de tentoonstelling markeert men met vier speciale diensten. Daarna reist Pieter Fagel (die kort daarop voor zijn inspanningen tot ridder in de kroonorde wordt benoemd) onmiddellijk naar Amerika af om de toekomst van het paviljoen veilig te stellen. Wat er met het gebouw na de tentoonstelling moet gebeuren is aanvankelijk namelijk nog erg onduidelijk. Men hoopt het oorspronkelijke gebouw in België te kunnen houden, maar de vraag is of het Belgisch protestantisme een dergelijk kostbaar centrum kan blijven exploiteren? Fagel verkiest het te verkopen en met de opbrengst een meer bescheiden oecumenisch centrum te bouwen. De Amerikanen kan hij er via lezingen toe overhalen om het gebouw (een staal- en glasconstructie) te kopen. Fagel beslecht de onderhandelingen voor het overmaken van het paviljoen aan de Amerikaanse kerk in Den Haag op 22 november 1959. Het gebouw doet daar sinds 8 april 1962 dienst als contactcentrum en kerk voor Amerikaanse protestanten.

Tot slot

De wereldtentoonstelling van 1958 markeert een heel bijzonder moment in de geschiedenis van het Nederlandstalig protestantisme in Brussel. Zelfs een kleine gemeenschap blijkt in staat tot grote dingen.

Van het aanvankelijke idee om overal in Europa *International Christian Fellowshipcenters* uit te bouwen, is weinig terechtgekomen. Fagel geniet echter van dit elan om later onder dezelfde paraplu geld voor een nieuwe kerk aan de Nieuwe Graanmarkt 8 te 1000 Brussel in te zamelen. Ook het tijdelijk ontvangstcentrum voor vreemde

bezoekers in de Marsveldstraat, met aan het hoofd de “chief-hostess” van de Wereldtentoonstelling mevrouw Carp, blijkt geen blijvend succes te zijn.

Vijf jaar na de Wereldtentoonstelling valt het doek definitief. Op 27 juni 1963 zit Pieter Fagel de slotvergadering van het Expocomité voor, tijdens dewelke men de VZW definitief ontbindt. Het is meteen het einde van één van de grootste initiatieven uit de geschiedenis van het Nederlandstalig protestantisme in Brussel in de tweede helft van de twintigste eeuw ...

G. LIAGRE, ‘Een notitie over het protestants paviljoen op de Wereldtentoonstelling van 1958’, in: *Eigen Schoon, Geschied- en oudheidkundig tijdschrift voor Vlaams-Brabant en Brussel* 4 (2006), p. 537-543

Onze beste tijd...

“Een jaar eerder zijn we getrouwd, in 1957. We waren beiden rond de dertig en voor ons was het een prachtige tijd. Er waren abonnementen te koop voor het bezoeken van de Expo '58, dan kon je er alle dagen terecht, behalve voor ‘Vrolijk België’, daar gold het abonnement niet voor”. Aan het woord zijn mevrouw en meneer Peeters-Vanderschommen, nu 78 en 81 jaar oud en gemeenteleden van de William Tyndalekerk-Silo kerk (VPKB) te Vilvoorde. De herinneringen aan de wereldtentoonstelling zijn nog zeer levendig.

“Vrolijk België” was één en al plezier, met cafeekes en dansen. Het was er altijd vrolijk druk. Heel Europa liep daar rond en wij ook. In die tijd kon dat nog. We dansten graag. We maakten lange dagen in de wasserij en als het werk het dan toeliet dan gingen we ’s avonds met onze kameraden uit. Het gebeurde wel dat als we ’s morgens vroeg thuis kwamen, ik even later weer aan het werk was”, zegt meneer Peeters. “En toen kregen we totaal onverwacht onze zoon Henri. Het leven wordt dan helemaal anders. Je kind wordt dan je prioriteit. Uitgaan zoals we gewend waren is er dan niet meer bij.

Wijk “Vrolijk België”

In die meer dan 50 jaar dat we getrouwd zijn, hebben we veel gelachen en veel verdriet gehad. Samen zijn we nu 54 keer geopereerd. Maar toch proberen we nog steeds van het leven te genieten. We zijn pas nog naar het theater geweest en we hebben gelachen, gelachen! Een van onze vriendinnen was er bij en ook zij kon voor het eerst weer plezier hebben na de dood van haar man. Van onze toenmalige vriendenclub ben ik de enige man die nog overgebleven is.

Ja, het was onze beste tijd. De deuren en de vensters stonden gewoon open. Nu moet alles op slot. En ja, we moesten heel hard werken. Maar de mensen waren meer tevreden. We zaten voor de deur met elkaar te babbelen; nu kennen de burens elkaar niet meer. Maar wij mogen niet klagen; we hebben hier een goeie buurt. Financieel konden we ons wel wat permitteren, maar het was geen rijkdom toen. Nu ook niet; als je niet een spaarcentje hebt is het nu ook moeilijk leven. Het was voor ons een mooie tijd, maar dat was toen en dat komt nooit meer terug. Nee, we gaan ook niet meedoen met die festiviteiten rondom 50 jaar Expo.

De verhouding tussen ouders en kinderen was toen totaal anders. Jongeren en ouderen kijken anders naar elkaar dan toen. Het gezag is weg. Wij hadden meer schrik voor onze ouders. Slaag kon je krijgen, nu is dat verboden! We gaan niet zo veel meer de deur uit. Maar onlangs namen we ’s avonds om 11 uur de metro en we voelden ons niet op het gemak. We durven het nu niet meer. Er zijn teveel jongeren; ze doen niks hoor maar ze dagen wel uit.

We zijn niet van die trouwe kerkgangers”, zegt Mevr. Peeters-Vanderschommen. “Misschien dat het komt door onze achtergrond. Hij was Rooms-katholiek en ik protestant. Ik heb nog op de Protestantse school van Silo gezeten. We wilden Henri laten dopen, maar voor die priester moesten we eerst opnieuw trouwen. Toen heeft Ds. Martin Beukenhorst onze Henri gedoopt. De kerk is nu vrijer. Dat is goed. De predikanten zijn ook wat breder georiënteerd, opener, moderner dan toen. De kerk moet plezierig zijn en niet zwaar. Nu komt de dominee bij ons, maar we zouden toch nog eens naar de kerk moeten gaan...”.

Judith VAN VOOREN is predikant te Vilvoorde
Ruud FOPPEN

Gelukkige en vrolijke tijd

Brochures, kaarten, munten, foto's, krantenknipsels.... Meneer Van de Wouwer tovert het allemaal uit zijn koffer. Hij is een verzamelaar van alles wat met de Expo '58 te maken heeft en heeft zelfs binnenkort een tentoonstelling in Ruisbroek. Van de Wouwer is gemeentelid van VPKB Anderlecht; was een aantal jaren kerkenraadslid en is nu lid van de Beheerraad.

“Ik herinner me Expo '58 alsof het gisteren was. En het zijn vooral mooie herinneringen. Op 24 september 1955 was de eerste steenlegging door koning Boudewijn. Vervolgens zijn er 20.000 arbeiders gedurende drie jaar bezig geweest, hetgeen neer komt op 60 miljoen werkuren. Er werd bijna 28 miljoen kg bouw materiaal gebruikt, voor die tijd grandioos. En naarmate de opening op 17 april 1958 naderbij kwam, werd er harder en langer gewerkt. Ook Brussel toonde vernieuwingen. Zo werden er bijvoorbeeld ondergrondse tunnels aangelegd. Een paar weken voor de opening botsen er twee trams in een bocht tegen elkaar, omdat die wagons in een bocht nu eenmaal meer ruimte nodig hebben.

Ja, ik was gefascineerd door Expo '58. Kijk, ik was toen 14 jaar en schoolgaand. Ik probeerde zoveel mogelijk naar de Expo te gaan, maar dat was duur, want een ticket kostte 30 frank, het Atomium 50 frank en je moest apart betalen voor 'Vrolijk België'. Maar via kruidenierswinkels en zeepmerken kon je 10 tickets krijgen voor 100 frank. Mijn eerste bezoek was dan ook zondag 20 april, enkele dagen na de plechtige opening. In het Protestants paviljoen was er die zondag een dienst om 10 uur 30. Het was een reusachtig groot terrein, zo'n 200 hectare en twee kilometer lang, dus je ging met het Expo-treintje naar de kerk toe. Buiten op dat Protestants paviljoen was een reliëfbeeld van Jezus die tot de volkeren sprak. Dat is nu nog te zien in de kerk aan de Nieuwe Graanmarkt in Brussel. Het paviljoen zelf is na de Expo opgekocht door een Amerikaans genootschap dat het in Den Haag weer heeft opgebouwd. De toenmalige bezieler van dat paviljoen was dominee Pieter Fagel.

Ik persoonlijk ben een 30-tal keren geweest op de Expo. Waarom? Omdat in 1958 we nog niet zo veelvuldig op verlof gingen, zelfs niet naar zee of naar de Ardennen. We waren blij en tevreden met wat we hadden en wat we beleven konden. En zo'n Expo beleef je toch niet elk jaar! Een doorsnee gezin spendeerde gemiddeld aan de Expo 2.260 frank. Dat was op dat ogenblik ongeveer eenderde van het toenmalige maandloon van een arbeider of een gecertificeerd bediende.

Nog een paar cijfers: het Atomium bestaat uit 2.400 ton staal en is 102 meter hoog. Er waren 20 Expo-treintjes, die 10 miljoen reizigers vervoerden. De kabellift had 165 cabines en vervoerde 3 miljoen passagiers. Er waren 220 drijwielers, waarmee een bestuurder twee personen kon vervoeren, samen werden het er 100.000. Er waren 300 hostesses die alles in goede banen moesten leiden. In totaal waren er ruim 41 miljoen bezoekers aan de Expo. Op de topdag waren er 713.664, dus driekwart miljoen bezoekers! Er raakten 31.000 mensen onwel. 2000 kinderen liepen verloren. In een van de cafés werden 52.000 glazen bier geserveerd. 500 tuiniers werkten in de nacht aan het onderhoud van parken en tuinen. Er waren 1000 hardwerkende koks en 70 restaurants. De oudste bezoeker was 105 jaar. Er werden 8 baby's ter plekke geboren en 5 mensen overleden.

We werden geconfronteerd met tal van nieuwigheden. Bijvoorbeeld: het eten van ijsjes. Gebraden kip, veel minder vet dan wij gewoon waren, Coca Cola en de snacks. En natuurlijk ook de kleurentelevisie! 1958 was een vrolijke en gelukkige tijd. Het heeft ons veel gebracht, maar er is ook veel teloor gegaan. Mijn leraar zei toen al: de vooruitgang van de techniek gaat de achteruitgang van het mensdom teweegbrengen. Later – toen de computer kwam die veel werk overbodig en mensen werkloos maakte – begreep ik hem pas. Persoonlijk ben ik tevreden met wat die 50 jaar heeft gebracht; werk en een gezin. Dat is voldoende om gelukkig te zijn.

Te verwachten in het najaar

Vorming: 'ecologisch bewustzijn – noodzaak of hype?!' – Leuven

Ecologie is een modewoord. Het thema is niet meer weg te denken uit kranten en nieuwsberichten en iedereen heeft er wel iets over te zeggen. Maar waar gaat het nu werkelijk om? Moeten we ons echt zorgen maken? Wie is er verantwoordelijk voor de crisis? En welke oplossingen zijn er?

De bedoeling is om in een reeks van drie avonden een beeld te scheppen van de huidige ecologische toestand van onze aarde. Wie weet vinden we zelfs het antwoord op bovenstaande vragen ...

8 oktober 2008: Ecologische economie: een alternatief
Spreker: Ward Bosmans

22 oktober 2008: Ethische perspectieven
Spreekster: Alma De Walsche

5 november 2008: Een levensbeschouwelijke uitdaging
Spreker: Prof. dr. Jacques Haers

Meer info en inschrijvingen via
info.motief@skynet.be of 02/216.94.83

Motief-Activiteiten in de kijker

Islam voor beginners - Huldenberg

Moslims maken deel uit van onze samenleving. De laatste jaren worden ze met argusogen gevolgd. Hun cultuur en religie zijn voor veel mensen vreemd en dat leidt tot misverstanden en conflicten. De islamitische gemeenschap wordt vaak erg karikaturaal voorgesteld en onze beeldvorming er rond berust op clichés. Een beter begrip van deze groep begint bij een betere kennis van hun cultuur en hun achtergrond. Daar hoort de islam als religie ook bij. Deze cursus richt zich tot iedereen die meer wil weten over de islam. We geven basisinformatie over de islam en leggen de link met de actuele Belgische context. Elke bijeenkomst is er gelegenheid om vragen te stellen en van gedachten te wisselen. De reeks vormt één geheel maar de avonden zijn ook apart te volgen.

Woensdag 23 juni, van 13.30 tot 16.30

We beginnen bij het begin: een uiteenzetting over de basisbeginselen van de islam als religie.

Spreker: Paul De Greef

Woensdag 30 juni, van 13.30 tot 16.30

Contextualisering: we plaatsen de islam in de context van de geschiedenis, van het ontstaan tot vandaag. We kaarten ook actuele twistpunten aan, zoals de migratie en de positie van de vrouw.

Spreekster: Khadija Aznag

PRAKTISCH

Plaats: Huldenberg dienstencentrum, St. Jansbergsteenweg 44 A, 3040 Huldenberg

Deelnameprijs: € 6

Inschrijven kan via Vormingplus Oost-Brabant

016/52.59.00 of info@vormingplusoostbrabant.be

Protestantse jongeren praten over vriendschap

Na het succes van de werkmap rond geweld staat Op Vrije Voeten klaar met een tweede editie. Deze keer werd het thema "vriendschap". Ook nu weer krijgen de jongeren kans om actief bezig te zijn en te discussiëren. Daarnaast voorzien we ook een aanzet tot een jeugdviering in het teken van dit interessante thema.

De mappen zijn verstuurd naar de verschillende kerken. We hopen dat onze methodieken en voorstellen interessant zijn voor hun jeugdactiviteiten, catechese of dat misschien zelfs om er een jeugdviering mee te houden. We verzamelden alvast enkele meningen over vriendschap van de jongeren zelf.

Waarom herken je echte vrienden?

Algemeen stellen de jongeren dat echte vrienden er altijd zijn, zowel voor de leuke als de minder leuke momenten. Een ander belangrijk kenmerk van vriendschap is dat ruzie maken kan, soms zelfs nodig is voor het versterken van de band. Vriendschap is in ieder geval iets waar de jongeren aan willen werken en veel energie in steken.

Is online-vriendschap even waardevol als vriendschap in de realiteit?

Hier maken de jongeren een onderscheid tussen mensen die ze echt online leerden kennen en mensen waarmee ze via internet contact blijven houden. Een reële ontmoeting als basis voor een waardevolle vriendschap blijkt wel essentieel. Jongeren zijn zich enorm bewust van de voordelen en de gevaren van de anonimiteit van het internet. "Je bent nooit echt zeker met wie je praat" is een veel voorkomende uitspraak.

Hiermee is ook meteen de link gelegd naar het thema van het tweede deel van het OVV werkjaar en daarmee ook van de volgende werkmap: ons virtuele leven en wat we daarbij waardevol vinden en wat juist niet...

We danken de jongeren die meewerkten voor hun gefundeerde en waardevolle mening. We nodigen jullie ook uit om jullie vragen en standpunten die je samen rond vriendschap opbouwt aan ons mee te delen.

Ruth EYNS

Contacteer Op Vrije Voeten:

Op Vrije Voeten
Zénobe Grammestraat 32
2018 Antwerpen
03/ 226 91 95
info@opvrijevoeten.be

KAP België 2008

OVV opvrijevoeten

Nieuwe formule

Deelnemers kunnen inschrijven voor een kortere periode:

Nessonvaux **Antwerpen**
1-13 juli **of** **14-28 juli**
€150 **€150**

Beleef een fantastisch internationaal kamp en maak buitenlandse vrienden voor het leven

Inschrijven met vermelding van de periode:

Protestantse Jeugddienst en -raad
Op Vrije Voeten
Zénobe Grammestraat 34
2018 Antwerpen
Tel: 03/226.91.95
mail: info@opvrijevoeten.be
http://www.opvrijevoeten.be

schrijf nu in!

Studiefonds: Ik help een kind

Uit dit studiefonds ontvangen jongeren van onze partnerkerk, de Presbyteriaanse Kerk (EPR) steun voor hun middelbare studies. Velen hebben onze steun heel hard nodig omdat er veel zeer arme jongeren zijn in Rwanda, die geen familie hebben die de kosten van hun opleiding kunnen betalen. De hoogte van de steun is afhankelijk van de kosten van schoolgeld, -materialen en -uniform. Maar vooral of een jongere bij familie kan wonen of op een internaat van de school moet verblijven.

Streefbedrag 2008 : 35.000 €

Dit jaar ontvangen 307 jongens en meisjes steun uit dit studiefonds. Als werkgroep willen we deze jongeren graag tot het einde van hun middelbare studies financieel steunen. Dat betekent dat we ons engageren voor 4 à 6 jaar afhankelijk van de studie. Het streefbedrag voor 2008 hebben we gesteld op 35.000 €. Met uw hulp zal dat vast en zeker weer lukken! Er is tot nu toe dit jaar **10.250 €** aan giften overgemaakt. Een bijzondere gift kwam binnen t.g.v. een 65 ste verjaardag waarbij i.p.v. een cadeau een gift voor het studiefonds werd gevraagd. Opbrengst 1.500 €. Hartelijk dank voor alle grote en kleine bijdragen.

Bezoek van Thérèse Gasenge

Van 15-29 april was de verantwoordelijke voor het studiefonds in Rwanda, mw. Thérèse Gasenge, te gast in België. De werkgroep wilde hiermee het tienjarig jubileum van het studiefonds extra onderstrepen. In goed overleg met de Coördinatie Kerk en Wereld werd dit bezoek voorbereid. Haar ticket werd niet uit de bijdragen voor het studiefonds betaald, maar uit een fonds van de Coördinatie dat speciaal bestemd is voor uitwisseling van personen tussen onze partnerkerken. Ook vanaf deze plaats willen wij de Coördinatie hartelijk bedanken voor hun ondersteuning.

Tijdens haar bezoek maakte mw. Gasenge kennis met enkele diaconale instellingen van de VPKB o.a. het Protestant Sociaal Centrum. Vele donateurs konden ook met haar kennis maken tijdens één van de workshops op de Algemene Kerk Vergadering (AKV) in Oostmalle.

Het bezoek begon met een ontmoeting met leden van de werkgroep en de Coördinatie Kerk en Wereld. Er werd kennis gemaakt, gegevens uitgewisseld en over en weer vragen gesteld. Een belangrijke ontmoeting was er ook met mensen van Protestantse Solidariteit, die de werkgroep ondersteunt bij de uitvoering van dit project. Hier zijn we erg blij mee! Zij denken mee, geven adviezen en alle stortingen lopen via hen. Zij zorgen er ook voor dat donateurs, die een grotere storting doen dan 30 Euro een fiscaal attest ontvangen. Bij meerdere gelegenheden wees mw. Gasenge er op dat de jongeren, die dankzij het studiefonds hun middelbare studies

Mevr. Gasenge en de werkgroep

kunnen doen, erg dankbaar zijn voor de steun, die zij krijgen van mensen, die hen niet eens kennen. En zij ziet dit ook als een voorbeeld voor deze jongeren om ook zelf als zij daartoe in de gelegenheid zijn anderen te helpen. Deze gebaren van solidariteit en vrijgevigheid zijn ook belangrijk voor de morele vorming van deze jongeren.

Thérèse Gasenge: "Wij zijn erg erkentelijk voor steun zowel de morele als de financiële, die nodig zijn voor een goede voortgang van het project. God zegene u!"

Heeft u in 2008 al een bijdrage voor het Studiefonds overgemaakt? Gewoon doen! Bij voorbaat hartelijk dank!

Greet HESLINGA

Contactpersoon:

Jean Lenders

Tel. 03-666.24.99

E-mail: ikhelpeenkind@vpkb.be

U kunt uw bijdrage storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30

van Protestantse Solidariteit,

Brogniezstraat 46,

B-1070 Brussel

o.v.v. 'Ik help een kind'

(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)

Jezus en de Rabbijnen (12)

Jezus bij de dieren

In het evangelie van Marcus staat na het verhaal van Jezus' doop een klein zinnetje waar een wereld achter schuil gaat: 'Veertig dagen bleef hij in de woestijn, waar hij door Satan op de proef werd gesteld. Hij leefde er te midden van de wilde dieren, en engelen zorgden voor hem' (Marcus 1:13, NBV). We vinden ook een ander soort dieren bij Jezus: fabeldieren die ons veel kunnen leren over de verhouding tot onze gezamenlijke Schepper.

Peter TOMSON

Apocalyptische dieren

In Lucas en Matteüs lezen we meer over het gebeuren in de woestijn, vooral het schriftuurlijke twistgesprek met de duivel. Daarover zegt Marcus niets. We vinden bij hem wel iets waarover Matteüs en Lucas zwijgen: de engelen die Jezus dienden. Engelen en dieren, waar komen die vandaan? Wie de Psalmen kent, vindt een spoor:

*Hij vertrouwt je toe aan zijn engelen,
die over je waken waar je ook gaat.
Hun handen zullen je dragen,
je voet zul je niet stoten aan een steen.
Leeuw en adder zul je vertrappen,
roofdier en slang vermorŕelen. (Psalm
91:11-13)*

Diezelfde Psalm wordt aangehaald in het twistgesprek in Matteüs en Lucas, maar daarover zwijgt

Marcus zoals gezegd. De engelen en de dieren, met hun achtergrond in de Psalm, moeten daarom via een oude overlevering in Marcus terechtgekomen zijn: de overlevering van Jezus' woorden en daden. Een glimp daarvan vinden we ook in een merkwaardig vers in Lucas: *'Ik heb satan als een lichtflits uit de hemel zien vallen! Zie, ik heb jullie de macht gegeven om slangen en scorpioenen te vertrappen en om de kracht van de vijand te breken, zodat niets jullie kan schaden' (Lucas 10:18-19).*

De dieren die we hier tegenkomen, staan in een onvriendelijk licht. Het is het licht van een apocalyptische strijd, waarin duivels en engelen hun rol spelen. We vinden dat ook in de Openbaring van Johannes. En, op weer een andere manier, in rabbijnse verhalen over de 'vromen van weleer' die zich urenlang op hun dagelijkse gebeden stonden voor te bereiden, en zich daarbij zelfs niet lieten onderbreken door een slang die zich om hun enkel krulde. Ook voor deze wondermannen was die Psalm geestelijk voedsel in een gevaarlijke omgeving.

Fabeldieren

Jezus was niet alleen een 'wonderman' die de duivel uit de hemel zag vallen. Hij was ook een volksleraar die zijn wijsheid verpakte in fabels, gelijkenissen en spreuken. Daarin komen naast mensen ook dieren en planten voor. Zulke spreuken en fabels vinden we al in het Aramees-Syrische boek van Achikar (500 v. Chr.) en in de Griekse verzameling van Aesopus, die in dezelfde tijd geleefd moet hebben. Ook de rabbijnen vertelden vele fabels en gelijkenissen. Zo zendt Jezus zijn apostelen uit *'als schapen onder de wolven'* en maant ze om *'scherp-zinnig te zijn als een slang'*, maar met *'de onschuld van een duif'* (Matt. 10:16). Herodes noemde hij een *'vos'*; hij had immers Johannes de Doper laten doden, die niet *'buigt als een riet in de wind'* (Luc. 13:32; 7:24). En de blijdschap van God en zijn engelen over één zondaar die zich bekeert vergelijkt hij met de herder die na lang zoeken dat éne verloren schaap gevonden heeft, terwijl de 99 anderen intussen zichzelf redden (Luc. 15:3-7). Sympathie voor dieren vinden we ook in de spreuk over de vogels en de bloemen die zich onbezorgd door de Vader in de hemel laten voeden en kleden *"maak je dus niet bezorgd over wat je zal eten of drinken of waarmee je je moet kleden!"* (Matt. 6:26-31). Mensen gaan de Schepper toch niet minder ter harte dan dieren?

Een profetische kloek

Jezus kon zelfs zijn eigen emoties tonen via een dieren-spreuk. Hij moest een zware tocht maken naar Jeruzalem, waar dodelijke weerstand tegen zijn profetische boodschap bestond: *'Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt wie naar haar toe zijn gestuurd! Hoe vaak heb ik je kinderen niet bijeen willen brengen zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels hoedt, maar jullie hebben het niet gewild!' (Luc. 13:34).* Deze profeet en Zoon van God wilde het volk van Jeruzalem wel als een kloek onder zijn vleugels beschermen.

Prof. dr. Peter TOMSON is Titularis Leerstoel Nieuwe Testament, Judaïca, Patristiek aan de FPG Brussel

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Hebraica Veritas

In het museum Plantin-Moretus, Antwerpen, loopt een tentoonstelling die licht werpt op het belang van de kennis van het Hebreeuws. De bijbel werd in het christelijke Europa van de middeleeuwen in de regel gelezen in de Latijnse vertaling (de Vulgaat), een niet geringe prestatie van kerkvader Hiëronymus, die circa 400 leefde. De humanisten – denk aan Erasmus – wilden teruggaan naar de bronnen van de beschaving, ad fontes. Door deze oriëntatie rijpte het besef dat het Hebreeuws en teksten in het Hebreeuws geschreven, zoals het Oude Testament/de Thora, niet langer een gesloten boek mochten blijven. Joodse geleerden spanden zich in om de kennis van hun taal over te dragen. Christelijke hebraïsten lieten zich evenmin onbetuigd en christelijke drukkers, voorop de Antwerpenaars Daniël van Bomberghen en Christoffel Plantin, zagen er brood in. De prachtige catalogus zet meteen in de eerste zin de toon: ‘De zestiende eeuw, die het schisma tussen protestanten en rooms-katholieken over Europa bracht, was ook het toneel van een indrukwekkende opkomst van de studie van het Hebreeuws, die uitmondde in de vestiging van een nieuwe tak van wetenschap aan de universiteiten van West-Europa’.

Praktische gegevens:

Museum Plantin-Moretus/Prentenkabinet

Vrijdagmarkt 22, 2000 Antwerpen

tel. 03 - 221.14.50.

Openingsuren: van 10u00 tot 17u00.

Maandag gesloten.

De catalogus kost € 30.

Bonhoeffer symposium

Van 22 tot 28 juli a.s. vindt in Praag het 10de Internationale Bonhoeffer Congres plaats. Het thema is : “*Dietrich Bonhoeffer's theologie in onze moderne wereld: een weg tussen fundamentalisme en secularisme?*” Jürgen Moltmann zorgt voor de openingsrede op dinsdagavond 22 juli. De titel van zijn referaat is : “*Enge Weite. Gefängnis und Gefangenschaft als Orte der Theologie.*” Naast het Duits is het Engels de voertaal. Jurjen Wiersma vertegenwoordigt onder anderen het Nederlandstalige Bonhoeffer Werkgezelschap. Hij doet mee aan de subgroep vredesethiek.

Cultuur en Evangelie voor theologiestudenten

Van 18 tot 22 juli a.s. kunnen theologiestudenten terecht in Berlijn voor een conferentie over cultuur en evangelie. De eerste opdracht zal zijn een werkdefinitie van cultuur te vinden, aldus de aankondiging. Prof. Christoph Marksches, rector van de Humboldt Universiteit in Berlijn, is een van de sprekers. Duits en Engels zijn de voertaal en voor simultaanvertaling wordt gezorgd.

Van de studenten van FPG neemt Jo Jan Vandenheede deel. Wie geïnteresseerd is, kan hij van informatie voorzien. Zijn e-mailadres is : jvandenheede@hotmail.com

Einde colleges academisch jaar 2007-2008

In een korte lunchbijeenkomst op 13 mei sloten de studenten samen met enige hoogleraren het collegejaar af. Prof. Wiersma hield een kleine persoonlijk getinte spirituele inleiding, die hij eindigde met een citaat van Rüdiger Safranski: “*Voor wie ophoudt in God te geloven, blijft er niets anders over dan in de mens te geloven. Daarbij kunnen we tot de verrassende ontdekking komen, dat het geloof in de mens ons misschien lichter viel toen we nog de omweg via God namen.*”.

Adressen:

BUREAU FACULTEIT voor PROTESTANTSE
GODGELEERDHEID

Secretariaat: mevrouw Anne Joué

Bollandistenstraat 40 (bij metrohalte Merode,
Montgomery of Thieffry + 5 min. te voet)

B-1040 BRUSSEL

(tel. 02-735.67.46 / Fax 02-735.47.31).

De website van de FPG is : www.protestafac.ac.be

Het emailadres is : info@protestafac.ac.be

God of het heelal?

Het is al laat en bijna donker. Samen met de kinderen ben ik op weg naar opa en oma in Terneuzen. Eerst al de fabrieken voorbij langs het kanaal en na de grens duiken we de duisternis in van de onverlichte Nederlandse wegen. Op dat moment zien we pas al de sterren aan de hemel. Het is prachtig. Hoe langer we er naar kijken hoe meer sterretjes we zien.

Plotseling klinkt vanaf de achterbank: 'Mama, wie is er eigenlijk groter? God of het heelal?'

Slik. Die vraag had ik niet verwacht. Je kunt veel lezen over Darwin, de evolutietheorie, creationisme of Intelligent Design maar al die wijsheid in woorden gieten voor een zevenjarige jongen valt niet mee. Op zo'n moment merk ik dat al die theologische bagage niet altijd helpt. Soms is het zelfs ballast waardoor je nog moeilijk eenvoudige woorden kunt vinden. Zijn er woorden om de schepping uit te leggen?

'Tja, dat is een goede vraag! Wie is er eigenlijk groter? Laat me even denken!'

Dat denken lukt natuurlijk niet zo goed. In mijn hoofd zingt enkel het lied dat ik zelf als zevenjarige heb leren zingen:

<i>God heeft het eerste woord,</i>	<i>God staat aan het begin</i>
<i>Hij heeft van den beginne,</i>	<i>en Hij komt aan het einde.</i>
<i>het Licht doen overwinnen.</i>	<i>Zijn woord is van het zijnde</i>
<i>Hij spreekt nog altijd voort!</i>	<i>oorsprong en doel en zijn.</i>

De taal van de poëzie heeft altijd de kracht om woorden te vinden voor onbenoembare zaken. Ooit biechtte een gemeentelid aan mij op dat zij naar het ziekenhuis ging zonder bijbel maar wel met het Liedboek. In liederen vind je troost, steun en zelfs woorden voor die prachtige schepping.

Zo heb ik Genesis 1 ook leren lezen. Als een prachtig lied op de schepping met het steeds weerkerende refrein: 'En het was goed!' Wie nauwkeurig Genesis 1 leest zal ook zien dat er een bijzondere tijds-aanduiding staat. Wij vertalen wel met 'God schiep' maar die tijd is nog niet afgerond. God is immers elke dag nog met die schepping bezig! De schepping gebeurt elk seizoen opnieuw, in elke klein bloemetje, in elk mensenkind. En elk mensenkind verbaast zich op zijn beurt weer over die schepping.

'Wat een moeilijke vraag! Wat denk jij zelf eigenlijk? Wie is er groter, God of het heelal?'

'Ik denk, mama, ik denk dat het hetzelfde is!'

En ik denk, dat ik nog veel over dat denken van die jongen ga nadenken.

ds. Saskia KETELAAR is predikant te Geraardsbergen.

Hoger Instituut voor Protestantse Godsdienstwetenschappen (HIPGO) VCGO – vzw

Het VCGO biedt al decennia lang een betrouwbare opleiding theologie op basisniveau. Talloze leerkrachten voor het Protestantse Godsdienstonderwijs ontvingen hier hun vorming. Een brede waaier van algemene en theologische vakken vormt de basisopleiding, die aangevuld wordt met twee praktische opleidingen, gericht op het onderwijs en de kerk.

Bent u geïnteresseerd in de bijbel, wilt u meer weten over vragen van geloof en leven of wilt u gewoon uw engagement in de kerk eens verdiepen, dan kan deze opleiding iets voor u zijn.

In oktober 2007 begon een nieuwe cyclus van 3 jaar, maar u kunt in oktober 2008 gerust instromen. U kunt zelfs uw eigen cursus samenstellen door vrij te kiezen uit het aanbod van de vakken.

De lessen worden gegeven door enthousiaste lectoren, die gekwalificeerd zijn binnen hun vakgebied en die u wegwijzen maken in alles wat met bijbel, geloof, kerk en samenleving te maken heeft vanuit een open protestantse visie.

Voor meer info:

www.hipgo.be

T. Rutten

Gen. De Ceuninckstraat 65

2800 Mechelen

015/34.47.35

tania.rutten@telenet.be

WAAROM NIET?

GLOBALISERING
MET EEN MENSELIJK GEZICHT

Dit is de brochure over de verklaring van Accra, die de werkgroep Accra van onze Kerk op verzoek van de synodale raad heeft samengesteld. Het is de bedoeling, dat we die volgend jaar in de gemeenten van de VPKB zullen bespreken.

Het is een serieuze, maar toch luchtige brochure geworden. En ook zinvol. Serieus, vanwege het onderwerp: de gevolgen van de wereldwijde globalisering op onze maatschappij, op de wereld en op een ieder van ons persoonlijk. Luchtig, vanwege de mooie foto's, de humoristische cartoons. Zinvol, vanwege de informatieve, maar ook liturgische en bijbelse handreikingen.

Moeten we wanhopen en ons verlamd voelen om iets aan deze overweldigende wereldwijde problematiek te doen? *NEEN*, dat is niet de boodschap van deze brochure: die spreekt over stapstenen die je vooruit kunnen helpen om samen iets te doen om het leven op deze aarde te verbeteren, en wel voor iedereen.

WAAROM NIET? ... deze brochure snel aanschaffen, als gemeente of individu. Dit kan door schriftelijk, telefonisch of per mail te bestellen bij het VPKB-bureau, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel; telefoon: 02-511.44.71; e-mail: uniprobelskynet.be. De prijs bedraagt 5 € (exclusief verzendkosten).

Wilt u meewerken aan de Kirchentag in Bremen?

Van 20 tot en met 24 mei 2009 (dat is het verlengde weekend van Hemelvaart!) zal de 32ste Kirchentag plaatsvinden in Bremen. Tijdens deze Kirchentag zullen naar verwachting meer dan 100.000 mensen vijf dagen naar de oude Hanzestad Bremen komen voor een 'groot feest van het geloof'. Ongeveer 3.000 bijeenkomsten zullen plaatsvinden, variërend in grootte van 30 tot 10.000 mensen.

Het thema voor deze Kirchentag is: *'Mens, waar ben je?'* uit Genesis 3:9. Deze vraag van God aan Adam en Eva wordt ontvouwd in verschillende Bijbelteksten die centraal staan tijdens Bijbelstudies, erediensten en gebeden. Het programma wordt verder uitgewerkt in drie grote thema's? namelijk:

- Horizon van het geloof
- Perspectieven voor de samenleving
- Kansen voor de wereld.

Het jaar 2009 is een bijzonder jaar om verschillende redenen:

- het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog is dan 70 jaar is geleden
- de Bondsrepubliek bestaat 60 jaar
- de muur tussen Oost en West werd 20 jaar geleden neergehaald.

Redenen genoeg om die herinneringen te verbinden met moedige vragen naar vrijheid en verantwoordelijkheid voor de toekomst.

De Kirchentag nodigt u van harte uit om hieraan actief mee te werken en dat kan op verschillende manieren. Heeft u een aanbod dat op de 'Markt van de mogelijkheden' gepresenteerd kan worden? Heeft u een muziek- of theaterstuk ingestudeerd of kunt u kleinkunst brengen? Heeft u een bijzonder kerkelijk project, dat een plaatsje verdient op het internationale terrein? Of wilt u helpen met tolken of gastvrouw/heer zijn in het internationale café? Neem dan contact op met de organisatie van de Kirchentag. Het is hun streven dat de Kirchentag elk jaar nog meer internationaler wordt. Meer informatie vindt u op www.kirchentag.de/mitwirken of bij ondergetekende.

ds. Saskia KETELAAR
Gustaaf Papestraat 10
9300 Aalst
Telefoon: 053.828715
E-mail: saskia.ketelaar@fulladsl.be

Lid van de Internationale Commissie van de Kirchentag als Belgische contactpersoon namens de Verenigde Protestantse Kerk in België.

Midweek voor seniorenechtparen (55+)

Zou het een goed idee zijn om samen naar jullie huwelijk te zien.....

Met als doel: wat mooi begon, mooi te houden of misschien zelfs mooier te maken!

Dit is geen seminarie om problemen op te lossen. We trouwden met elkaar en vaak zijn we al een heel lang leven samen. Dat willen we vieren. Dat is een rijkdom, een bron die we kunnen aanboren. Het seminarie is bedoeld voor echtparen, 55 jaar en ouder. We bieden een gelegenheid om terug te zien op jullie geschiedenis als persoon en samen als koppel. En we geven jullie de kans om met zijn tweeën, in een beschermde omgeving, na te denken over de vragen die in deze levensfase op jullie afkomen. We zijn overtuigd dat jullie band van liefde en trouw van grote waarde is; voor jullie samen én voor de mensen in jullie omgeving. Op de midweek gaan we uit van een christelijke visie op het huwelijk. We gaan daar open en eerlijk mee om, vertellen over onze eigen visie, zonder iemand iets op te dringen. De inhoud van de midweek is gegroeid binnen een groep mensen uit verschillende kerkelijke tradities, Protestants, Reformatorisch, Evangelisch en Pinkstergemeenten. We beleven deze veelkleurigheid als rijkdom.

Tijdens de midweek stellen we aan de orde de specifieke rijkdom en mogelijkheden voor deze levensfase. We geven jullie de gelegenheid om na te denken en samen te praten over de vreugde, de uitdagingen en de vragen die er nu bij jullie leven. De onderwerpen, die nu voor jullie belangrijk zijn. Als we terugzien op ons leven als koppel en als persoon, wat hebben we ervan terecht gebracht? Hoe hebben we genoten met en van elkaar en hoe zijn we gegroeid? Wat waren onze dromen toen we er aan begonnen en wat is de werkelijkheid nu? (Ons kwetsbare leven met zijn toffe en moeilijke herinneringen, onze oogst en ons verlies.)

De midweek wordt geleid door een team van 5 echtparen, die in een tiental sessies telkens een ander onderwerp aanreiken. Het team deelt uit eigen leven; wat ze ervaren hebben, wat ze voelen, wat ze beleven, wie ze nu zijn. Hoe die vragen hen raken. We reiken geen oplossingen aan. Dat delen loopt uit op een vraag, waarover de deelnemende echtparen eerst individueel een antwoord op papier zetten. «Hoe ervaar ik dit, wat zijn mijn gevoelens, welke reacties roept dit bij mij op?»

Dat geschreven antwoord wordt dan uitgewisseld tussen man en vrouw op de eigen kamer, die tijd krijgen

Door jullie de gelegenheid te geven erover te communiceren met elkaar, word je je bewust van wat er bij jezelf en je partner leeft; jullie liefde wordt gebouwd als je samen kunt praten. Zo'n gesprek vraagt intimiteit. Die intimiteit tussen jullie beiden: het mooiste van de midweek.

Deze midweek gaat uit van MarEnc-PLUS, een onderdeel van de Stichting Protestants Marriage Encounter Nederland (zie <http://www.marriageencounter.info>). Waar deze stichting al sinds het eind van de 70er jaren traditionele Marriage Encounter weekends organiseert, viert de seniorenwerking dit jaar haar 10-jarig bestaan. Zes maal was er een senioren-midweek, die gevolgd werd door in totaal een 80-tal echtparen. Met relatief jonge echtparen (55-60 jaar) die deelnamen; maar ook echtparen, die de 70-75 al gepasseerd waren. Het was telkens een blijmakende ervaring.

Waar	De La Salle Centrum, Hendrik Placestraat 45, 1702 Groot-Bijgaarden.
Wanneer	Tussen eind oktober en begin december. De midweek loopt van dag 1 om 14 u tot dag 3 om 17 u. Juiste datum te bepalen in gezamenlijk overleg tussen team en deelnemende echtparen.
Voor wie	Echtparen, ouder dan 55 jaar.
Opgave	Marius en Rina Joosten, Landbouwstraat 112, 2800 Mechelen Tel 015/41 95 73. Opgeven kan ook mariusjoosten@skynet.be
Kosten	Bij bevestigde inschrijving zullen we vragen € 60 te storten als voorafbetaling. De totale kosten schatten we op € 175 per echtpaar. Dit dekt logies (2 nachten), zes maaltijden, koffie en versnaperingen, materiaal. Om de kosten te dekken, vragen we bovendien op het einde van de midweek een vrijwillige bijdrage. Kosten mogen geen belemmering zijn om de midweek te volgen.

Symphonie Royale rond het orgel van de Expo '58

zaterdag 31 mei 2008

20u00 in Borgerhout

OLV-ter-Sneeuw

(op 't Laar)

Muziek van Bach, Guilmant, Messiaen en Ceuleers
("Dagkrans" van Guido Gezelle)

Inkom vrij / vrije bijdrage

Strijkorkest, orgel, allerlei instrumenten & sopraan

Violsolisten: Pierre Roland en JeongSun Goo

Orgelsolo: Rieko Higasa / Willem Ceuleers

Sopraan: Daniëlle Van de Vloet

Ditzelfde concert ook op 1 juni om 15.00 te Brussel
in de kerk van Onze-lieve-Vrouw van Laken

Programma:

J. S. Bach: concerto BWV1043 voor 2 violen, strijkers en bc
soli: Pierre Roland en JeongSun Goo

Alexandre Guilmant: Sonate no.1 voor orgel (opgedragen
aan Leopold II)

Orgelsolo: Rieko Higasa

Olivier Messiaen: Le Banquet Céleste (1928)

orgelsolo : Willem Ceuleers

Très lent, extatique

Willem Ceuleers: 'Dagkrans', opus 691 (2007)

liedcyclus voor sopraan en orkest (tekst van Guido Gezelle)

Sopraan: Daniëlle Van de Vloet

Violsolo: Pierre Roland

Dit concert is een samenwerking van het *Antwerps Collegium Musicum* (A.C.M) en *Entente Cordiale* uit Mortsels en nog meer instrumentisten, 't geheel o.l.v. Willem Ceuleers

meer info: www.dick.wursten.be/acm.htm 03 216 26 68
dick@wursten.be

De mirakels van Benny Hinn... en de communica- tie van het evangelie

De Amerikaanse televisie-evangelist Benny Hinn was in het land. In evangelische en pinkster-middens een controversieel personage. Het evangelie van de welvaart (in de stijl van: geef en leef), brengt voor zijn religieus bedrijf immers rijkelijk vruchten voort. Het bezit van een televisieketen, privé-jets en een Rolls-Royce riepen bij de Amerikaanse senaat echter vragen op. Jim Baker en Ted Haggard, twee andere televisiepredikers, vielen al door de mand met dit soort financiële prediking, gekoppeld aan morele schandalen.

Sommige lidkerken van de *Administratieve Raad voor Protestantse en Evangelische Eredienst in België* verleenden, ondanks dat, aan zijn komst naar België actieve medewerking. De *Fédération Protestante de France* (een samenwerkingsverband van protestantse en evangelische kerken) opteerde voor een andere koers. Ze veroordeelde in een perscommuniqué Hinn op magie gefundeerde theologie, zijn handelspraktijken en zijn statuut als religieuze goeroe. De *Fédération de France* vatte alles in één zin samen : « dit staat in geen enkel verband met de Franse evangelicalen, erfgenamen van de Hervorming.»

De Franse Baptistisch predikant Emmaunel Bozzi, (verbonden met de VPKB door partnerschap met de Unie van Baptisten in België), schreef het nog scherper : « Benny Hinn is een bedrieger ... zijn theologie heeft niets te maken met de evangelieboodschap». Controversieel is hij dus zeker. Ook een lange VRT-reportage loog er niet om.

Of hij door het stof, dat hij doet opwaaien, een aanwinst is voor het getuigenis van de protestants-evangelische eredienst in België, was voor de kijker nauwelijks nog een vraag. Met enerzijds manipulatief-erotische prediking en schaamteloze koopmansgeest als handelsmerk en anderzijds hysterie en georkestreerde events als middel, kan men veel bereiken. Ook religieuze welvoegelijkheid heeft echter grenzen.

Ruud FOPPEN, mediaconsulent.

Interessante en gratis aanbieding van het VBG!

Eén zesde van de Belgische bevolking heeft vreemde roots!

Dit was voornamelijk nieuws in de krant De Standaard van een paar weken terug. De krant vertelt verder in het artikel dat er 70.000 nieuwe legale immigranten per jaar bijkomen en het getal van de illegale immigranten al even groot kan zijn. We vernemen uit de media dat er regelmatig acties zijn die aandringen op een menselijk asielbeleid. De regularisatie van het statuut voor mensen zonder papieren is een hot item in de nationale en internationale politiek.

Hoe denken wij als kerken over onze medemens van vreemde origine? Geen evidente materie. We hebben te maken met het 'anders zijn' van gewoonten en gebruiken, van huidskleur, taal en godsdienst. Hoe gaan we daarmee om als gelovige gemeenschap? Is er een thuis voor mensen van buitenaf of moeten we de kerk beschermen en zuiver houden van onberekenbare invloeden waar we niet altijd vat op krijgen? Vragen die volop speelden in bijbelse tijden.

De tijden zijn niet veranderd. Ook vandaag worstelen we meer dan ooit met het vraagstuk. Het Bijbels thema-jaar 'De vreemdeling en de Bijbel' belicht dit actuele en uitdagende thema.

Vreemdelingen in de Bijbel

Het jaarthema wil een aanzet geven voor een speurtocht naar het bijbelse gedachtegoed over de vreemdeling en het debat stimuleren over onze omgang met migranten. In de Bijbel treft de lezer verschillende reflecties aan over de vreemdeling. In het Oude Testament zijn wetten over de relatie met vreemdelingen opgenomen. Gastvrijheid speelt een belangrijke rol, maar ook zijn er strikte regels over het al dan niet trouwen met vreemdelingen. In bijbelse verhalen en profetieën is soms een nuancering van de wetten te vinden, dan weer een aansporing om ze toe te passen. De gedachten over 'vreemdelingen' die we in bijbelboeken tegenkomen,

bieden een spiegel voor de discussies van vandaag. Om de reflectie te helpen biedt het VBG aan elke kerk/ geloofsgemeenschap een gratis boek aan 'Ballingen, burens en buitenlanders'.

Dit boek bevat elf bijbelfragmenten uit zowel het Oude als het Nieuwe Testament over een vreemdeling of over het vreemdelingschap. Bij elk bijbelfragment is door medewerkers van de vertaalafdeling van het NBG een overdenking geschreven. Algemene informatie over de positie van vreemdelingen in de bijbelse wereld wordt gegeven in een inleiding van professor Klaas Veenhof. Elke bespreking wordt afgesloten met enkele vragen die aanzetten tot bijbelstudie en tot het doortrekken van lijnen naar de situatie in de huidige samenleving. Het boek is behalve voor individuele lezing dan ook zeer geschikt voor bespreking in een groep.

Het boek '*Ballingen, burens en buitenlanders*' is GRATIS te bestellen bij het VBG. Per kerk/ geloofsgemeenschap is 1 exemplaar gratis verkrijgbaar, wenst u meer exemplaren betaalt u 4 euro per boek. Bestellen kan via onderstaande website. Deze actie is geldig tot 30 juni 2008.

Meer aanbiedingen

In de komende periode kunt u nog meer aanbiedingen en tips ontvangen over het Bijbels thema-jaar. Als u zelf een studieavond of event organiseert rond het thema, laat het ons weten. Wij vermelden uw thema-activiteiten graag op onze website.

Meer info bij het Vlaams Bijbelgenootschap
tel. 050-79.10.21 of info@bijbelvlaanderen.be
Website : www.bijbelvlaanderen.be

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie

juni 2008

Radio

VRT over Radio 1 op woensdag om 20.03u.

Productie : Frank MARIVOET

- 11 juni Mens voor de mensen zijn :
 Eens komt de grote zomer
- 25 juni Bijbel voor vandaag :
 Meer waar dan een zwerm mussen
 (Mat. 10 : 16-33)

TV-Erediensten:

Productie : Lena DEMEESTER

VRT "één" op zondag om 10.00u.

- 15 juni Kerkdienst vanuit de "Olijftak"-kapel
 te Brasschaat
 Voorganger : ds. Jan van den Berg

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002,
3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Kerken in België

Bent u met vakantie
of op weekend in Bel-
gië en wenst u graag
een kerkdienst bij te
wonen, surf dan naar

onze website www.arpee.be waar u onder het kopje
"Adressen" voor "Kerken" kiest.

Er zijn verscheidene zoekmogelijkheden :
per provincie, per taal, per denominatie, per post-
nummer of op naam van de Kerk. U vindt er ook
een lijst van alle kerken in België, die behoren tot de
Admistratie Raad voor de Protestants-Evangelische
Eredienst.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Ernst Veen
Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro
(vanaf minimum
5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van
de Verenigde Protestantse Kerk in België,
Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om
bepaalde artikelen niet te publiceren, indien
nodig in te korten en/of redactioneel te be-
werken. Zij is niet verantwoordelijk voor de
inhoud van de artikelen en slechts ten dele
voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot
de VPKB, die artikelen uit het maandblad
Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen
over te nemen of te bewerken, dienen dit
schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 18 juni 2008.